

ES PEDRIS LLARG

Núm. 25
TRIMESTRAL
setembre
1993

Revista Municipal d'Informació i Cultura

BEGUR/ESCLANYÀ

EDITORIAL

En aquells moments (s. XVIII) es crea una trilogia, amb dos bàndols ben configurats: el convent i l'ajuntament, coneguts popularment com a anticoners, i la parròquia de Sant Pere, anomenats nous, ambdós grups amb un remarcable estol de partidaris. Naixia una dicotomia popular, molt diferenciada, que al llarg dels anys s'ha manifestat en diverses formes i per motius diferents, i que ha perviscut fins als nostres dies.

(Del llibre "Begur", pàg. 44. Quaderns de la Revista de Girona, núm. 44, juny de 1993).

Un poble ben definit i delimitat com Begur és una fruita permanentment madura. És el resultat d'anys i anys d'història, de dies que s'han anat escolant l'un darrera l'altre. És la memòria permanent del passat que defineix el present. És un entramat bigarrat de relacions humanes que venen de lluny i que han passat i passen per diferents vicissituds que a voltes ajunten i a voltes separen, que a vegades cicatritzen ferides i a vegades les fan més grosses.

En aquest nostre poble tots hi tenim a veure, i tots l'estem fent cada dia més o menys convivencial, més o menys unit, més o menys dividit. Som a la vora de 3.000 begurencs amb diferents graus de responsabilitat en el deure de contribuir a un bon estat de convivència.

L'ajuntament, que representa tot el poble a través d'uns regidors sortits d'unes eleccions democràtiques que han propiciat que els begurencs manifestessin la seva opinió, pot ésser, en un moment determinat, el reflex de l'estat general de convivència que es dona en el poble.

És del tot imprecís i fals voler culpar els qui ostenten el govern municipal democràticament, en el nostre cas el PSC-CUBE, de la divisió que hi pot haver en el poble o arribar encara més lluny i personalitzar aquesta divisió en una o unes persones. I això ha passat ("Per un nou clima de convivència a Begur") i ha sortit precisament d'aquells que han volgut fer una oposició intransigent i han semblat intolerància i falta de respecte per oposar-se a una realitat que per ser fruit de les urnes es mereix un respecte impressionant, a no ser que es vulgui soscavar el sistema democràtic, l'alternativa al qual és justament el feixisme.

La convivència és el resultat de molts factors, alguns dels quals se'ns escapen en la llunyania del temps, i altres són molt difícilment expressables. La convivència és un concepte dinàmic i per això mateix canviant. La bona convivència és una feina de tots i els camins que tenim per arribar-hi passen pel respecte, la tolerància, el diàleg i l'honradesa, entre d'altres.

Revista Municipal
d'Informació i Cultura

Núm. 25
TRIMESTRAL
Setembre 1993

* * *

Edita:

Ajuntament de Begur

Redacció:

Arxiu Històric Municipal

Imprimeix:

Impremta Palé, S.A.L.

Clavé, 35 - Palafrugell

Dipòsit Legal:

Gi - 802 - 1987

* * *

Els conceptes i opinions sostinguts en els articles signats que apareixen a **ES PEDRÍS LLARG** no representen, necessàriament, l'opinió d'aquesta revista.

Recordem que les pàgines d'**ES PEDRÍS LLARG** són obertes a tothom. Qualsevol persona que vulgui emetre llur opinió o col·laborar en la revista ha de lliurar els originals a la Redacció, fent-hi constar les seves dades personals i el seu telèfon, sense que això suposi cap compromís de publicació dels articles que no s'hagin sol·licitat expressament.

Activitats Escoles Velles

El propassat dia 29 de juny, diada de sant Pere, fou presentat el llibre Begur de l'arxiver i tècnic de Cultura de l'Ajuntament de Begur, Lluís Costa. La presentació va anar a càrrec del magistrat Lluís Puig i Ferriol, el qual destacà la importància del llibre per al coneixement històric del municipi de Begur.

La Sala d'Exposicions Municipal ha ofert, dels mesos de juny a l'agost, una variada mostra artística: manualitats artesanals, i els pintors Lluís Torrens, Pepa Mach, Rubens Tosi, Carme Martí i Maria Pons. La concurrència de públic a les sales ha estat realment notable.

Per commemorar el centenari del naixement del pintor Joan Miró s'han guarnit amb grans teles l'entrada del Centre Cultural i els accessos a la planta superior. Els murals són obra dels alumnes del col·legi Doctor Arruga.

Els 25 habitatges de protecció oficial al carrer Dalmai Bernat a Sa Fontansa

El propassat 10 d'agost va tenir lloc el sorteig dels 25 habitatges de protecció oficial, que l'empresa municipal encarrega realitzar a la urbanització Sa Fontansa.

L'obra de 25 habitatges entre mitjaneres va ser concebuda i redactada pels arquitectes senyor Joan Escribà i Serra i la senyora Maria Nadal i Casaponsa.

Cada habitatge està distribuït en un total de 4 plantes, constant d'una sala d'estar-menjador, cuina, 4 habitacions, 1 bany, 1 lavabo més una planta semisoterrani destinada a garatge.

El sorteig es va realitzar a 2/4 d'1, a la sala de sessions de l'Ajuntament de Begur, on van assistir tots els

adjudicatari i es va procedir a l'adjudicació mitjançant l'atzar davant del regidor delegat i el gerent de l'empresa.

Els 25 habitatges van ser finalitzats el mes de juliol, i es té previst el lliurament als seus propietaris, un cop s'obtingui la qualificació definitiva d'habitabilitat pel Departament d'Arquitectura i Habitatge, un cop finalitzat el període de vacances d'aquest departament.

Els habitatges estan ubicats al carrer Dalmai Bernat de Sa Fontansa, amb adjudicació als següents propietaris: Carrer Dalmai Bernat, • núm. 33 - Sr. Juan Manuel Alcalá Martínez

- núm. 35 - adjudicació en tràmit
- núm. 37 - Sra. Montserrat Ortega Jiménez
- núm. 39 - Sr. J. M. González
- núm. 41 - Sra. Maria del Carmen Fernández Rodríguez
- núm. 43 - Sr. Pedro Jesús Rey Pérez
- núm. 45 - Sr. Pedro Royan Real
- núm. 47 - Sr. Eduard Pavia Colominas
- núm. 49 - Sr. Jorge Serrano Martínez, Sra. Maria Caballero Bautista
- núm. 51 - Sr. Juan Villarejo Montenegro
- núm. 53 - Sra. Dolores Ortega Jiménez
- núm. 55 - Sr. Ángel Toribio Ramos
- núm. 57 - Sr. Miguel Ángel Freitas Nogueira
- núm. 59 - Sr. Carles Samper Sais
- núm. 61 - Sr. Juan Reina Padilla
- núm. 63 - Sr. Santiago Andreu Robles
- núm. 65 - Sr. Manuel Contreras Medina
- núm. 67 - Sr. Laureano Enrique Rey Pérez
- núm. 69 - Sr. José Guirado Díaz
- núm. 71 - Sr. Francisco Juan Ortega García
- núm. 73 - Sr. Enrique Lozano Romero
- núm. 75 - Sr. Remigi Carmen Sánchez
- núm. 77 - Sra. Maria del Carmen Aguilera Cabrera
- núm. 79 - Sr. Francesc Carmen Rocas
- núm. 81 - Sra. Maria del Carmen Duque Delgado

Consum d'aigua

Any	1r T.	2n T.
1990	271.320	324.800
1991	217.290	351.600
1992	257.540	341.370
1993	235.960	389.880

Les dades exposades fan referència als m³ d'aigua subministrats per la Mancomunitat a l'Ajuntament de Begur, i ens permeten establir una primera comparació que indica que al segon trimestre de 1993 l'augment de consum palesa un increment de l'ocupació en el municipi de Begur.

Esports

El CF Begur a Primera Regional

La temporada 1992/1993 ha estat molt especial per al CF Begur, ja que a més d'haver aconseguit formar un equip jove i d'un bon nivell futbolístic (el qual ha ofert grans tardes de futbol al públic) enguany ha estat la primera vegada des de la categoria de Primera Regional. Aquesta gesta ha representat una gran satisfacció pels directius, jugadors, socis i per tot el poble en general, tal com es va poder comprovar la mateixa tarda-nit de l'ascens a la plaça de la vila. La joia s'ha fet extensiva a tots els ex-directius i ex-jugadors.

La temporada es va caracteritzar per la incertesa i tensió, atès que després d'anar moltes jornades com a líders, erràvem en els partits clau. Amb això, vam perdre el liderat, i ens

veiem obligats a cercar un reforç que ens ajudés a conservar la segona posició, i així poder disputar la promoció d'ascens. Sortosament es va complir l'objectiu, i el rival de promoció fou el Caldes de Malavella. El primer partit, disputat a Caldes, el guanyàrem per 2-3, però la tornada a Begur no ens fou propícia i vam perdre el partit per 0-1. La pròrroga no va decidir absolutament res, el resultat final fou d'1-2, però sí la tanda de penals, que fou favorable al Begur. El somni era una realitat. S'havia aconseguit l'ascens a Primera Regional, i tots plegats vam poder cridar ben fort: Visca Begur!

El finançament del club s'efectua a través de dues guinguetes concedides per l'Ajuntament a la

Platja del Racó, i també amb les quotes dels socis, loteries i taquilles. El pressupost aproximat per temporada és de 5 milions.

Les aspiracions per la temporada, que tot just ara comencem, passen per mantenir-nos a la categoria, per la qual cosa, el club s'ha reforçat amb cinc fitxatges. A despit nostre, hem hagut de donar algunes baixes, per bé que la nostra il·lusió era mantenir els mateixos homes de la temporada anterior. Però, ni per qüestions econòmiques, ni per qüestions esportives –calia reforçar-nos– ha estat possible.

La Junta del CF Begur

El seny i la rauxa

Ens diuen als de l'Empordà que som una mica "arrauxats". Potser és veritat i caldria atribuir-ho a la tramuntana. També és cert que els catalans tenim fama de gent de seny. L'equilibri entre el seny i la rauxa és quelcom imprescindible i sobretot si es té una responsabilitat de govern o en aquest cas d'oposició.

És ben cert que la nostra oposició municipal porta des de les passades eleccions un període de rauxa molt llarg i fins a cert punt perillós, tant pels seus votants com per a la resta del poble.

Em refereixo a la postura que han adoptat en temes urbanístics: com que no hi ha creada una comissió informativa, ens abstindrem o votarem en contra de tot el que sigui convenient, com si no tinguessin temps de venir a informar-se dels expedients als Serveis Tècnics.

Alguns exemples:

– Aprovació de l'informe del port esportiu: abstenció.

– Aprovació del Sector S-2 Esclanyà, necessari per a la construcció de 5 habitatges HPO per a gent del barri i un local polivalent amb consultori mèdic, local de reunions i llar del jubilat: en contra.

– Aprovació de l'execució de l'obra d'enllumenat de la carretera de circumval·lació: abstenció.

– Pla Parcial Font de la Salut; Sector 19-2 riera d'Esclanyà; estudi de detall UA-18 a Sa Tuna i aprovació del Projecte d'Urbanització de cala del Rei: abstenció.

– Execució d'obres de reforç de la xarxa d'aigua: en contra.

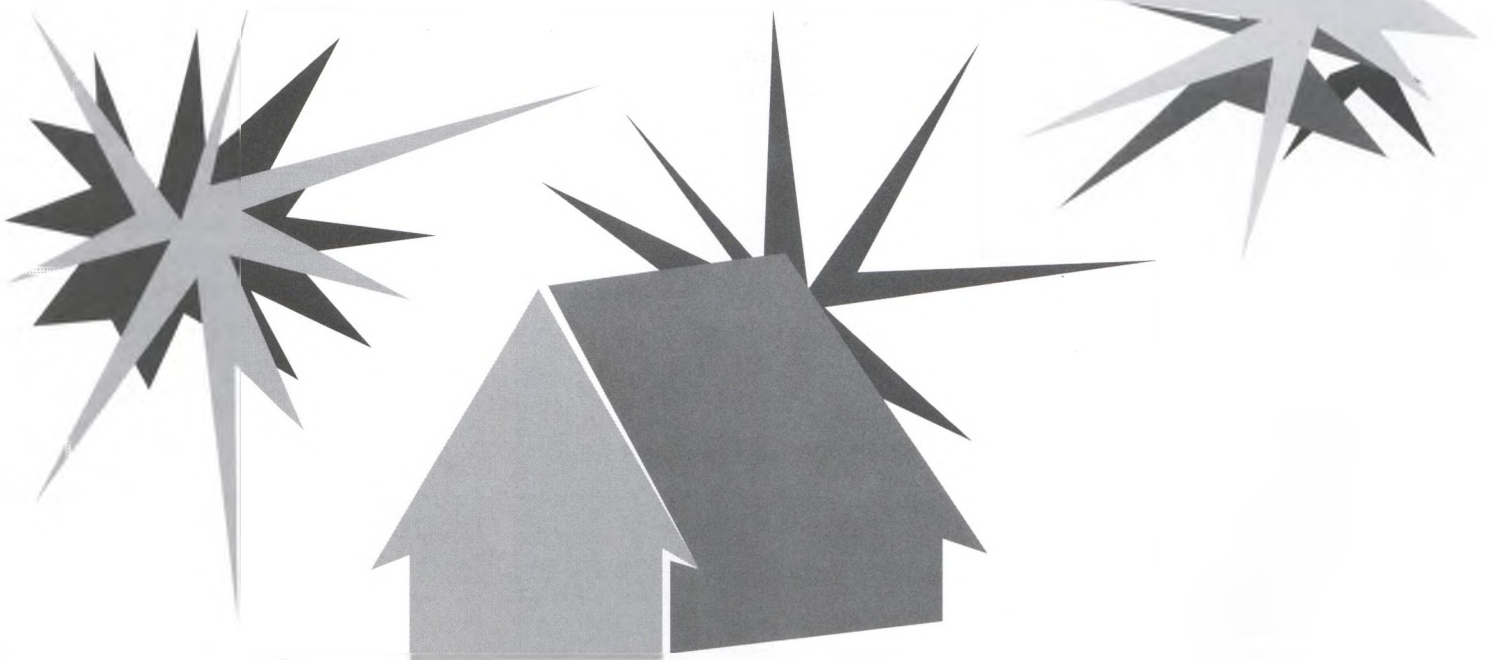
– Modificació puntual del PGO per permetre la construcció d'un hotel de 5 estrelles a la Creu d'en Ralló: en contra.

Si no fos pels vots de l'equip de govern, és ben clar que Begur ara no tindria plans parcials aprovats, projectes d'obres aprovats, una idea clara de la necessitat d'un port

esportiu tan aviat com sigui possible i que Begur precisa equipaments turístics de qualitat, com els hotels, i que la gent de Begur es guanya la vida del turisme i de la construcció i que perquè això continuï així cal ser valent i cal tenir seny.

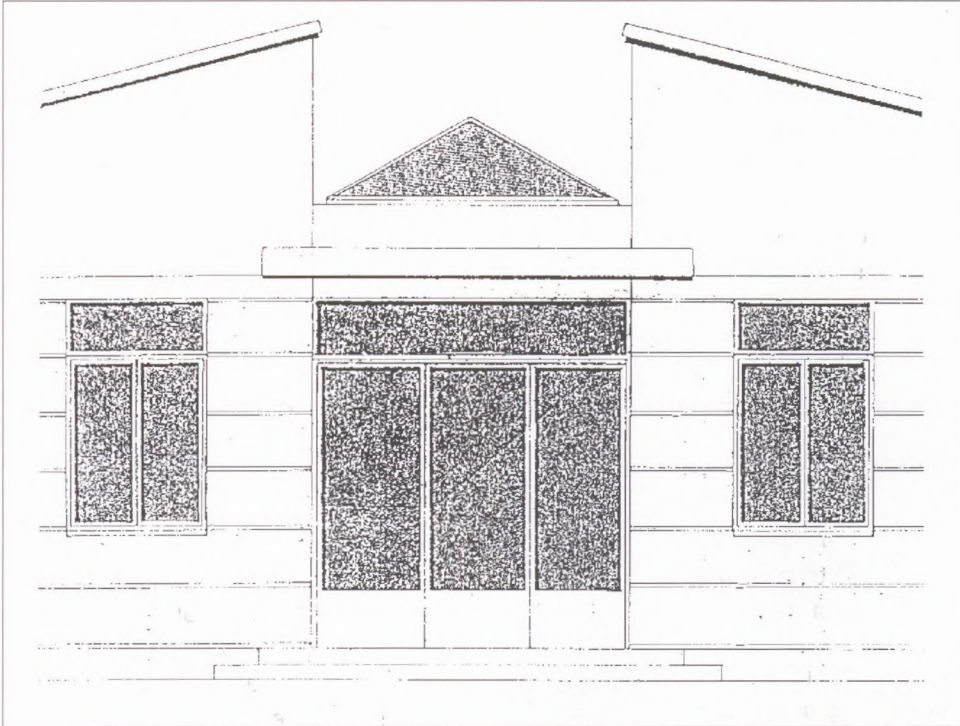
La rauxa, senyors de l'oposició, no es pot mantenir tant de temps, sense que la gent comenci a demanar responsabilitats i temo que ja ho ha començat a fer. Cal una revisió dels seus plantejaments, excepte que vulguin continuar castigant a tot el poble, negant-li la feina i el progrés per una rabieta encara no superada. Un altre dia parlaré de les subvencions que podrien haver arribat i no ho han fet, perquè el tema s'ho val.

L'alcalde

Centre Social Polivalent a Esclanyà

En el programa de Govern Municipal 1991/1995, en l'apartat dedicat a Esclanyà, dins l'epígraf "Projectes de Futur", es deia: "Per al quadrienni vinent la feina més important serà aconseguir un local polivalent als terrenys de cessió gratuïta del Pla Parcial del Sector Codina/Argiles, on s'ubicarà un local de reunió, el dispensari mèdic i les oficines municipals".

En la sessió extraordinària del Ple de l'Ajuntament del dia 3 d'agost proppassat s'aprovà per unanimitat el projecte de construcció d'un centre social polivalent a Esclanyà.

Redactat per l'arquitectessa municipal Sra. Ma. Carmen Sánchez Otero, aquest projecte que té un cost de 43.159.885 pessetes havia estat presentat al final de juliol al poble d'Esclanyà, en el marc de l'escola pública l'Olivar Vell, per part de l'alcalde i del regidor de Sanitat, en un acte que reuní una vintena de persones i que serví d'inauguració de l'exposició del projecte que durà 3 dies.

En la memòria del projecte s'hi expliquen els motius que han portat a la seva redacció:

"Al voltant del nucli històric d'Esclanyà, sorgiren en el període que comprèn els últims 20 anys, urbanitzacions i assentaments humans de primera residència, que demanen una sèrie de serveis socials, dels que estan mancats fins al moment, que se supleixen amb els existents al nucli antic de Begur.

La distància considerable entre els dos nuclis de població pertanyents al mateix municipi, i les peticions formulades pels residents a Esclanyà, directament o a través de les associa-

cions de veïns existents, han motivat la previsió, dins del Pla General Municipal d'Ordenació per part de l'actual corporació, d'unes zones de reserva per a equipaments dins del sòl urbanitzable programat, que s'han materialitzat amb la cessió del mateix, una vegada aprovat el Pla Parcial d'Ordenació S-2.

El solar, sensiblement trapezoïdal, tanca una àrea consolidada, al costat de les urbanitzacions Font Martina, can Codina, barri Domingo i nucli històric d'Esclanyà. L'accés al mateix es realitza pel vial existent que comunica font Martina amb can Codina i que es troba totalment urbanitzat.

En aquest solar de superfície 1.055 m² s'hi ha previst edificar un centre social polivalent de 347,53 m² de superfície construïda, que pugui encabir les activitats actualment deficitàries del sector i que es resumeixen en el següent:

Consultori mèdic

Sala per a l'assistent social

Sala de reunions per a les diferents associacions

Sala recreativa, amb bar i sala de TV

Serveis comuns a totes les zones."

L'edifici es construeix en planta baixa per evitar barreres arquitectòniques i la seva edificació permetrà ajuntar els nuclis dispersos d'Esclanyà i possibilitar un punt comú de trobada de tots els veïns.

A Esclanyà es projecta la construcció d'un centre social polivalent.

Conèixer i tenir cura del medi natural

Mas d'en Pinc, seu del Centre d'Estudis del Mar, Nereo.

Com ja ve essent habitual, des que vàrem fundar la nostra associació, Nereo porta a terme diferents activitats, orientades a apropar a tot el públic el nostre medi natural, i així millorar el coneixement que d'ell en té, i augmentar-ne la seva estima i respecte. Aquest és el cas de les exposicions que durant el mes d'agost hem presentat al Mas d'en Pinc, com són els aquaris i l'ecojardí.

En dues de les sales del mas, Nereo ha instal·lat un total de 14 aquaris, quatre d'ells de 600 litres i 10 de 260, s'hi poden trobar representades les espècies més comunes del litoral de Begur i, per extensió, de la Costa Brava, i els seus hàbitats. Així, podem veure els fons típics de roca, amb gòbids, pops, cap-roig, etc., o els sorrencs, on trobem llenguados, palaies o gats, per citar una petita mostra.

També hem volgut representar la comunitat típica dels herbeis de

Posidònia, important per moltes espècies de peixos, perquè acostuma a ser el lloc de posta i cria. Igualment es poden observar processos com la simbiosi entre el cranc ermità i l'anèmona, o el mimetisme que alguns peixos plans adopten per tal de passar desapercebuts sobre els fons de sorra.

Respecte l'ecojardí, creat a partir de la vegetació que es pot trobar als terrenys del mas, aquell que ens visiti podrà gaudir, a partir d'una agradable passejada, del coneixement d'algunes comunitats vegetals típiques de la terra mediterrània, com la garriga, els bardissars o els herbassars, gràcies a la informació que podrà trobar en els indicadors que hem instal·lat al llarg del recorregut.

D'altra banda, i com ja en deveu estar informats, Nereo ha portat a terme la primera fase d'una campanya per tal de netejar els fons de les cales de Begur, primera fase

que s'ha realitzat a la cala de Sa Riera. El passat dia 14 d'agost, amb la col·laboració de Medes Immersió Club, vàrem comptar amb la presència voluntària de setanta capbussadors, que durant prop de dues hores varen recollir tot allò que estava enfonsat sota les aigües de Sa Riera.

Volem que amb aquestes activitats la població de Begur i els seus visitants, prenguin consciència de la importància que té mantenir les aigües netes, i també la sorra de les platges, la qual va ser també netejada amb la col·laboració dels banyistes que hi eren presents. La magnífica resposta de submarinistes i banyistes, i també de l'ajuntament, el Club Nàutic Sa Riera, els veïns de Sa Riera, el restaurant Miramar i la família Pi, no ens deixa cap dubte a l'hora de plantejar-nos, per l'estiu proper, continuar amb la neteja d'altres cales de Begur.

Esperem que amb aquestes i altres activitats que Nereo té programades per al futur, podrem, entre tots, ajudar a millorar el nostre entorn.

Associació Nereo

MCMLXXXIX

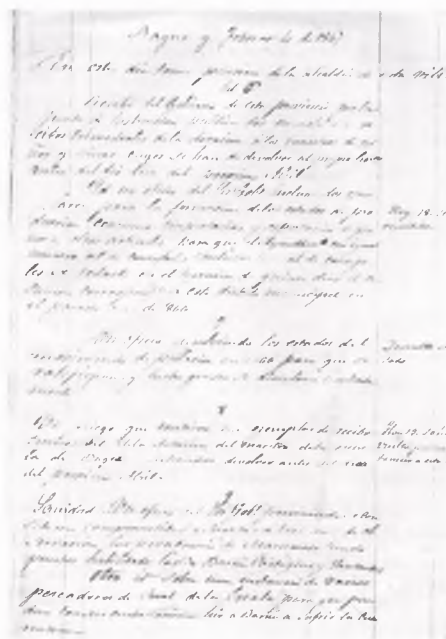
PRESERVADOR DEL MEDI AMBIENT

Donacions a l'Arxiu Municipal

La col·laboració dels ciutadans amb l'Arxiu Municipal es manté de forma sostinguda, per la qual cosa anem enriquint el fons documental del municipi de titularitat pública.

En el darrer trimestre hem ingressat a l'Arxiu, gràcies a la donació de la senyora Encarna Huertas, un interessant llibre-manuscrit de Pere Cortada i Puig, alcalde de Begur els anys 1867 i 1868. Cortada fou nomenat alcalde el dia 4 de febrer de 1867, i destituït el mes d'octubre de 1868, arran del procés revolucionari dels anys 1868 a 1874, període conegut històricament com el Sexenni Revolucionari.

En l'esmentat llibre, Pere Cortada anotava qüestions relacionades amb l'activitat a l'ajuntament: registre comptes municipals, aspectes relatius a la instrucció pública –sous mestres...–, a obres públiques, a la presó local, entre d'altres. Posteriorment, l'alcalde emprà el mateix llibre per fer-hi altres anotacions, al marge del seu càrrec a l'ajuntament (ignorem si corresponen a anys posteriors al 1868), ben curioses, com són reproduccions de poesies, receptes

Detall del llibre de Pere Cortada.

per elaborar llet d'ametlles o remeis per eliminar les pigues.

L'arribada del llibre de Pere Cortada a l'Arxiu ha estat gairebé miraculosa, i exemplifica els esforços i l'atenció que exigeix salvaguardar la documentació. Segons sembla, aquest llibre es trobava –ignorem la

procedència– a casa d'un ciutadà estranger, que per un seguit de circumstàncies abandonà el seu domicili begurenc, i en marxar decidí fer "neteja" i destruir els "papers vells". Sortosament la conscienciació de la senyora Encarna Huertas va possibilitar que alguns papers se salvessin, i així avui es poden posar al servei dels estudiosos.

Aquestes accions amatents i de responsabilitat mostren la importància dels ciutadans en la recuperació del nostre patrimoni. Recordem que qualsevol paper pot tenir interès, per la qual cosa demanem que sempre prevalguin actituds de conservació per sobre les d'eliminació, i que en cas de necessitar assessorament tècnic, o de voler fer qualsevol mena de donació documental es posin en contacte amb l'Arxiu Municipal.

Finalment, informem que el senyor Lluís Puig i Ferriol ha fet donació a l'Arxiu Municipal de tres fotografies antigues de gran format, on es reproduïxen la platja de Sa Tuna, el semàfor i una vista general del poble de Begur.

Una nova secció per a una col·laboració de sempre

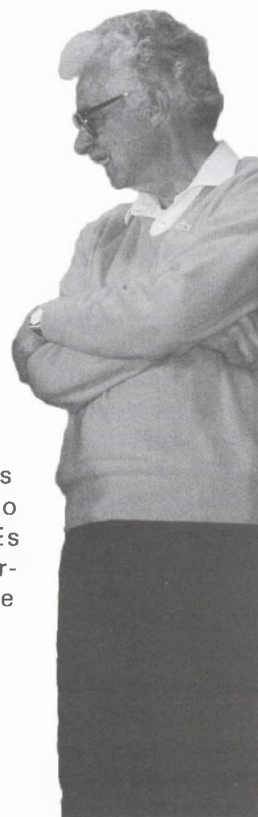
Amb l'exemplar d'Es Pedrís que teniu a les mans hem arribat al número 25, una fita veritablement considerable per a una publicació local. Des del primer número fins a aquest número 25 (exceptuant els núms. 2 i 3), sempre hem comptat amb la col·laboració inestimable de Josep Carreras, que sota la signatura de J. C. Riera ens ha delectat amb treballs costumistes, comentaris del passat i reflexions de ciutadania en veu alta. Molts dels nostres lectors esperen àvids la sortida d'Es Pedrís per llegir l'article del senyor Carreras. Per tot plegat, hem pensat que era necessari encetar una secció de la revista amb un epígraf propi que

emmarqués de manera personal i intransferible la col·laboració del senyor Carreras. La nova secció es diu –i es dirà– "Sotjant des d'Es Castell". Suggestiu nom proposat a instància nostra pel mateix senyor Carreras. Sens dubte, es tracta d'un nom molt escaient per a aquesta secció, atès que segons el diccionari Fabra la definició de sotjar és la següent: "Observar (algú o alguna cosa) estant amatent al que pugui esdevenir-se".

El senyor Carreras sap analitzar l'esdevenidor amb clau de passat, aquest passat que no és més que una part de la història de Begur que ell coneix tan bé.

Un dia, no massa llunyà, caldrà que fem una recopilació dels molts articles que el senyor Carreras ha publicat, no únicament a Es Pedrís, i donar-los forma de llibre.

La Redacció

La família Oriol de Begur

Hi ha famílies que han tingut un pas molt efímer per Begur. Aviat s'hauria perdut el seu record si algun fet especial no hagués fet reviure la seva memòria. És el que passà amb la família de Joan Oriol.

Podem refer la seva història gràcies a una sèrie de pergamins, 22 en total, que estaven sentenciats a ser llençats junt amb les runes d'una casa en obres, però que unes mans providencials van salvar. Al costat de persones d'una ignorància supina, hi ha també aquella gent que sap intuir que hi ha "trastos" que poden tenir un valor històric i guarden el que havien de tirar, esperant que algú hi posi llum. Enhorabona a aquests salvadors, la família C. H.; a ells dedico aquestes ratlles.

Aquests pergamins estan en un estat de conservació quasi normal per l'edat que tenen. Això vol dir que hi ha algun pergami relativament fàcil de llegir; la lletra, a la seva manera, és bastant clara. Però la major part es troben en un estat deficient, amb trossos de lletra il·legible o estan mutilats o malmesos. Així estan la majoria dels pergamins de la seva època i que no han estat restaurats. Els qui varen escriure aquests pergamins seguien el costum del seu temps. Són ampul·losos, llargs, confusos, repetitius i fan servir constants abreviacions. Us asseguro que no és còmode llegir i interpretar aquests documents. Estan escrits en llatí, tots menys un.

Cada pergami té un número provisional. Cada cop que prenia un d'aquests pergamins per a llegir-lo i fer-ne una regesta (resum), li posava un número amb llapis. Al final he constatat que aquesta numeració tenia un desordre cronològic total. Però aquest problema es pot resoldre fàcilment sempre que es vulgui. De moment els he deixat amb el número primer que els vaig donar.

Gairebé tots aquests pergamins fan referència a una sola família, la família de Joan Oriol. Aquest era oriünd de Perpinyà i tenia l'ofici de fuster, tot i que a voltes també s'anomena pescador, car sovintejava les dues feines. La seva esposa es deia Flora. El seu primer document el féu a Begur l'any 1567. Vaig a copiar

unes quantes regestes dels pergamins més significatius, per seguir aquesta família que més tard va desaparèixer de Begur, sense saber-ne les causes i sense que sigui possible seguir-ne la pista.

14. Notaria de Begur

Data, 19 de novembre de 1567

Tema.- Pere Carreras de las Rocas, de Begur, ven a Joan Oriol un terreny de 6 canes, qui en paga 7 lliures. Al final del text, amb lletra diferent, hi ha quatre ratlles escrites en català on la Sra. Rafaela de Cruïlles i de Cardona dóna el seu consentiment per fer aquesta operació. Tot el text és en llatí, excepte 4 ratlles.

Joan Oriol fou un home amb diner, car féu diverses operacions de compra i venda. Poso una altra regesta com a exemple.

6. Notaria de Joan Ballia, sagristà (rector) de Palafrugell.

Data, 24 de novembre de 1577

Tema.- Joan Oriol, fuster, de la ciutat de Perpinyà, comtat de Rosselló, ven a Antoni Carreras de las Rocas, mariner de Begur, un solar per edificar una casa que afronta a orient amb la casa de Pere del Castell, a migdia amb l'hort d'en Robau, a occident amb la casa de Pere Rocas. Preu, 25 lliures barceloneses i un censat de 25 sous a perpetuïtat. Text en llatí.

Com tot bon pare, Joan Oriol vetllà per casar les seves filles.

9. Notaria d'Antoni Joan Marquès de Pals

Data, 5 d'abril de 1590

Tema.- Capítols matrimonials. Francesca Oriol, damisel·la, filla de Joan Oriol, fuster, i de Flora, rep en dot 5 lliures, més vestits, joies d'or, de plata i de corall, abans del seu proper casament. El nuvi és en Pere Ribas, qui es compromet a retornar, si es donen certes condicions, el que ha rebut la seva futura esposa. Ho jura posant les mans sobre els quatre evangelis.

Joan Oriol morí a Begur el 30 d'octubre de 1601. El llibre d'òbits I, pàg. 16, de la parròquia, equivocadament, diu que morí el 29 d'octubre. Però el llibre d'esborralls, que també es conserva, dóna la data correcta. El mateix dia que morí cridà el notari de Pals i féu testament.

11. Notaria de Joan Marquès de Pals

Data, 30 d'octubre de 1601

Tema.- Testament en català. Joan Oriol, fuster de Begur, se sent greument malalt i tem morir. Expressa la seva última voluntat. Encomana la seva ànima a Déu. Mana que siguin pagats tots els seus deutes i vol ser enterrat en el cementiri de l'església de Begur amb una missa de cos present, "aixida",

La recuperació dels elements que fan possible la recuperació de la història del poble és un compromís social.

novena, novenal i cap d'any. Encarrega diverses misses i deixa un ral per cadascuna d'elles amb pa i vi d'oferta. Vol que les seves filles, Margarida i Rafaela, siguin col·locades en matrimoni i dotades. Fa usufructuària la seva dona Flora i de tots els altres béns en fa hereu el seu fill Joan. Si aquest mor abans que la seva mare, Flora quedarà hereva universal. Text en català i en part en llatí.

El futur hereu, en Joan Oriol, era encara un noi petit. Llavors tenia 9 anys i havia estat batejat el 26 de maig de 1592 (Llibre de Baptismes I, pàg. 38). Per això el seu pare quan féu el testament, demanà que tinguessin cura d'ell.

Aquest noi, quan tenia uns 23 anys, es casà amb Antica Vert, de Madremanya. Abans acceptà uns Capítols Matrimonials.

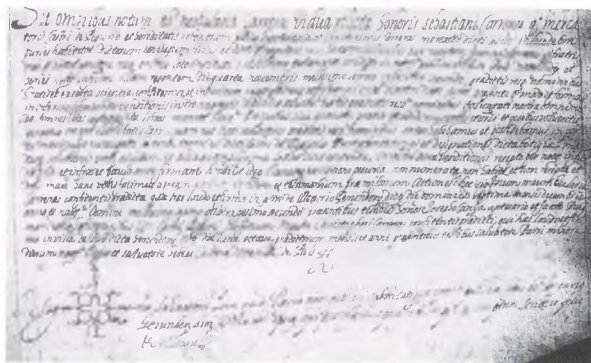
17. Notaria de Dalmau Castelló, notari de la Vila Episcopal (la Bisbal) Girona.

Data, 13 de febrer de 1615

Tema.- Gabriel Vert, agricultor de Madremanya, dona a Antica Vert, la seva germana que va a maridar-se amb en Joan Oriol, fuster de Begur, el dot de 65 lliures barceloneses, una caixa d'arbre blanc amb la seva clau, vestits i joies, tretes d'una Causa Pia fundada per Joan Caner. Condicions: Si Antica mor sense fills Joan Oriol haurà de tornar tot aquest dot, però no els fruits com n'hagués tret. Fan jurament davant els 4 evangelis. En són testimonis Antoni Pruneda, pescador de Regencós, i Pau Roses, blanquer de Girona.

La dona de Joan Oriol, júnior, es deia Antica. Aquest nom el portaren moltes dones. A Begur moltes ninetes van ser batejades amb el nom d'Antica. Aquest era el nom que solien donar a la imatge de la Mare de Déu més antiga de les parròquies quan s'adquirien noves imatges de la Verge, més modernes i amb advocacions diferents. Normalment eren petites imatges vestides.

D'aquest matrimoni entre Joan Oriol i Antica Vert hi hagué fills. Un d'ells podia ser Antoni Oriol, qui el diumenge 5 de febrer de 1668 féu davant de Salvador Parri, notari de Pals, un pergami (núm. 15) sobre unes pensions endarrerides d'un censal que havia estat lluit. Potser tingueren altres fills que desconexim.

Pergamins procedents de la família de Joan Oriol.

Entre les filles hi hagué l'Anna Maria per qui van fer, com era normal entre la gent benestant, uns capítols matrimonials.

5. Notaria de Palafrugell

Data, 26 de maig de 1643

Tema.- Capítols matrimonials.

Anna Maria, filla de Joan Oriol i d'Antica, la seva muller, va a casar-se amb Pere Pagès, pescador de Begur. Rep dels pares 55 lliures barceloneses i altres dons com a dot (aquí es parla de perles i de corall). Estableixen condicions. Si no tenen fills hauran de retornar el dot. Actuen de testimonis diferents pescadors de Begur i de Pals. El notari fou Gerard Prats.

Hi ha un pergami (núm. 12) signat davant de Gerard Prats, notari de Palafrugell, el dia 24 de setembre de 1645 en què Pere Pagès assegura que ha rebut de Joan Oriol 55 lliures en concepte de dot fet a la seva esposa Anna Maria. És una època (rebut).

Joan Oriol va ser un bon negociant, com el seu pare, i deixà diferents documents sobre compres que va fer.

1. Notaria de Salvador Parri, notari públic i substitut de Begur.

Data, diumenge, 7 de desembre de 1642.

Tema.- Eulàlia Carreras ven a Joan Oriol una botiga (casa) del port de Sa Tuna que posseeix en virtut d'un testament fet a Pals (4 de novembre de 1622). Joan queda lliure per disposar com vulgui de la seva compra. Valor 70 lliures barceloneses. Afronta, entre d'altres, amb els "Tenedors d'en Carreras". Paga 14 lliures. Firmen com a

testimonis, mossèn Salvi Casadevall, rector, i Marc Pi, pescador. Un pergami enganxat serveix d'època, reconeixent que la Carreras ha rebut les 70 lliures.

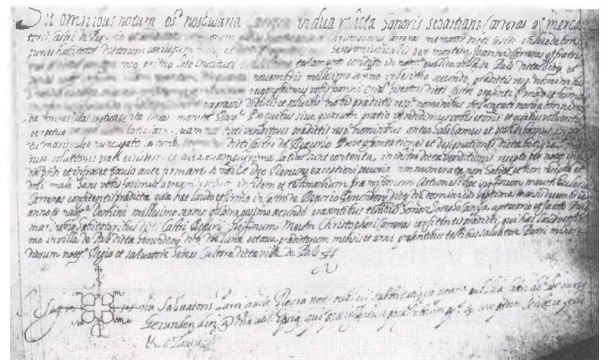
10. Notaria de Salvador Parri de Pals.

Data, diumenge, 12 de novembre de 1656

Tema.- Josep Mató, pagès d'Esclanyà, ven a Joan Oriol, pescador de Begur, 4 vessanes de terra de Fornells, en part vinya. El preu és de 50 lliures que pagarà

de la forma següent: 10 lliures la vigília de Nadal proper; i les altres 40 a la vigília de sant Pere de Juny. Pagarà amb moneda d'argent o d'or. Assenyala detalladament els límits de la propietat que ven.

En alguns pergamins de la resta surten noms d'altres persones que costa endevinar quina relació tenien amb la família Oriol esmentada. Entre ells sobresurt un altre Joan Oriol que no era cap dels dos Oriols trobats abans, car el primer era mort i el segon era tot just un infant, quan es feren aquests capítols.

3. Notaria de Pals

Data, dilluns 14 de novembre de 1601

Tema.- Rafaela, donzella, filla natural i legítima de Joan Oriol, futura esposa de Joan Vergés de Begur, rep en dot i legítima paterna i materna 50 lliures barceloneses. Són capítols matrimonials i serveix d'època. Pergami de molt mal llegir.

Queden encara 12 pergamins més, amb les corresponents registres, que no comento per no allargar-me i sobretot per no cansar-vo.

Mossèn JOSEP VAQUER i CATÀ

Recordant Sa Riera als anys trenta

En primer terme el bar de can Mariano.

Si vaig aconseguir distreure o fer passar una bona estona als lectors, que varen tenir la paciència de llegir els meus escrits durant un temps, em dono per molt satisfet. Avui després d'unes llargues vacances, reemprenc la tasca recordant una vegada més aquells temps passats.

Aquesta vegada contemplarem una Sa Riera antiga, tranquil·la i romàntica.

Els llaüts i les xarxes, damunt la granada sorra, s'han vist substituïts per les ombrel·les, els culs i els pits que les senyoretetes exhibeixen i que els més llaminers contemplen amb les ulleres de llarga vista des de les seves terrasses. Bromes a part, veure Sa Riera avui dona un contrapunt de nostàlgia.

Vaig viure part de la meva infantesa, estiuejant, a la cala de Sa Riera. Els meus pares varen muntar un petit bar en una casa, propietat del senyor Joaquim Pella, on avui hi ha la cuina del restaurant "Miramar".

Els diumenges i dies festius tot Begur anava a passar el dia a la platja. A fer l'arròs, una bullida de musclos o un succulent suquet de peix. A la tarda, tothom a prendre el cafè de barretina al bar de can Mariano o bé a refrescar-se amb un soldat o una gasosa del tap de suro i cordill. Hi havia una vela que tapava tot el carrer amb taules i cadires per parar la fresca. Com que no hi havia llum elèctrica, a cada casa tenien llums de petromax, de carbur o espelmes. Cada temporada, llogà-

vem un piano de manubri a Caldes de Malavella i fèiem ball i xerinxola al bell mig del carrer. Per la Festa Major, la Mare de Déu d'Agost, llogàvem l'orquestra "La Nova Armonia" de la Bisbal. Adornàvem el carrer i la placeta amb "gallardets" i serpentes, i tocaven balls i

sardanes.

Molt a prop de can Pepet Florian, hi havia també una altra botiga taverna, que en deien a can Pilsà. Els dies de fort gregal, per entrar-hi, havies d'esperar que l'onada amainés, ja que els forts trencants entraven dins de la casa. Avui, els dies de temporal de llevant, l'aigua no arriba ni a mitja platja. Durant aquests seixanta anys, la platja s'ha triplicat.

Hi havia una dotzena de pescadors molt coneguts per tothom, i que encara avui, gràcies a Déu, queden alguns dels seus descendents. Els altres, malauradament, ja han desaparegut.

Els Florian, els Lill, en Badó i en Xicu Got, els Pilsà, els de can Arosi, els de can Nan, els germans Blanes, en Mandu, en Badó Xapa, en Miliu Padrina i algun altre que ara no recordo. Salaven anxoves, preparaven sardines en salmorra i cascos d'arengades a dos o tres salins. Durant la guerra civil, unes famílies de pescadors de Palamós fugint dels bombardeigs del creuer Canàries varen venir a refugiar-se a Sa Riera. En Felip, en Dolfo, el Canari i la família Ciriaco, avui propietaris d'una gran flota pesquera al port de Palamós.

Tots anaven a tenyir les xarxes al Catiús. El Catiús era una barraca on hi havia uns dipòsits que, amb l'escorça del pi, tintaven les peces de color marró. Aquesta caseta era propietat de l'ajuntament i dels mateixos pescadors per a ús públic.

Sé d'un senyor de Begur que es va dirigir a l'ajuntament a demanar per edificar un pis sobre el Catiús, conservant i remodelant els baixos per a ús públic amb la condició que al cap d'uns anys el pis quedava propietat del poble o de l'ajuntament. Li contestaren rotundament que no es podia llogar ni vendre aquell edifici ruïnós, ja que era per als pescadors. Al cap de molt poc temps, el Catiús es va vendre a un senyor de Girona. Es veu que els diners dels begurencs no valien tant com els dels gironins. M'agradaria saber de quin manera es va poder fer l'operació i si els pescadors s'hi varen oposar.

La platja gran era exclusivament per tenir-hi els llaüts, per estendre-hi les xarxes de sardinals, armellades, les teranyines i els arts que els transportaven amb unes "sivires". Els llaüts i els bots, els pujaven a la sorra amb una espècie de ternals que en deien "taies". De barques d'esbarjo només hi havia el balandre dels Pella, el canot dels Bellas, el d'en Pere Xapa, la barca d'en Baquelaine, que se la fabricà ell mateix i els patins d'en Paquito Primitiu.

Els pocs banyistes es posaven sols a la platja dels homes i les dones a Sa Pirolda. Aquestes, per despullar-se, es feien una espècie de tenda de campanya amb cobrellits vermells. Tot i amagar-se tant, també se'n caçava alguna amb el ventre gros. En una roca que ara el mar cobreix, en Carlitus anava a banyar-hi el seu cavall. Sempre més se n'ha dit Sa Roca d'en Carlitus. A la baixada del Club Nàutic hi havia una safareig públic on s'anaven a rentar totes les dones. Al port d'es Pi no hi havia platja, solament un pal de ferro on amarraven el balandre dels Pella.

A la platja d'es Recó o de Pals, terme de Begur, hi havia tres cases, el xalet d'en Coll, la casa d'en Deri, la d'en Barris de Pals i una barraqueta al mig de ses roques de la platja dels nudistes de l'avi Rajoler. Per anar-hi des de Sa Riera, es passava per un caminet de sorra, travessant el xalet

del Rei, sa pineda d'en Xarrativa, una cabana de burroms que tenien els carabiners per no passar fred quan vigilaven el contraband i l'ermita de can Coll. No existia ni la platja dels nudistes ni la de l'Illa Roja. Tot era mar molt profund. El mes de juny, que encara hi havia escola, els nens pujaven i baixaven a peu.

Pels volts de sant Pere, ja començaven a arribar la vintena d'estiuejants, la majoria, oriünds de Begur. Baixava un carro de can Mariano, carregat de somiers i matalassos pels de can Bellas. Els quatre nois d'aquesta família arribaven de Madrid amb camisa i pantalons blancs com un glop de llet. El més gran, en Miquel, de petit ja feia pràctiques de medicina agafant granotes i obrint-les per la meitat.

Tot seguit arribaven també els de can Pella de Saragossa. Aquestes dues famílies nombroses portaven un reguitzell de minyones que feia anar de cul a tot el jovent masculí.

En dies successius, arribaven també, els Alzamora d'Olot, la família Primitiu Espinàs, els Carreras, els Baquelaine, els de can Pella Barbut, els Llompart, els Frigola Masclans, els de can Duran, els de can Mosca, els Paradell, els de can Tomàs Ferrer, els de cal Rei, els Lucien Haitz, els Xapa, els de can Pere Piqué i d'altres que no recordo i que em perdonin per no anomenar-los. Totes aquestes famílies, per cridar els fills a l'hora de dinar, feien un senyal acústic amb una campana, un corn o un xiulet. Al convent de Santa Reparada, hi havien colònies de nens de Barcelona amb els seus corresponents

La platja de Sa Riera coberta per les xarxes dels pescadors.

mestres i monitors. Un d'ells, el senyor Pardo, es casà amb la Lola de can Primitiu, malauradament desaparegut a la guerra.

Sense, no és la meua intenció, menystenir aquelles famílies d'abans i, molts dels seus fills i néts ens honren venint cada temporada, avui també n'hi ha de molt trempats i bons amics que s'han integrat i familiaritzat amb la gent de Begur: els Pidevall, els Vidal, els Vallès, l'Almirall, en Pere Rodríguez, els Torteres, els Reig, els Conillera, l'alemany catalanitzat Charly i el més popular de tots el Llop de Mar, el Capità Héctor Sanchis, i tants i tants d'altres que la llista es faria interminable ja que els estiuejants s'han multiplicat. Cal remarcar també que després d'haver-se acabat la guerra, un grup d'intel·lectuals del món de les lletres, capitanejats pel desaparegut poeta Joan Vinyoli van passar uns anys estiuejant a Begur. Entre ells s'hi trobaven els Serrahima, els Guarro, els Coll, l'editor Sevilla i crec també va ajuntar-s'hi algun estiu el que avui és conseller de Cultura de la Generalitat, el senyor Guitart.

Cada any els portava amb taxi a fer excursions per la costa i a les poblacions de Llançà, Port de la Selva, Colera, Portbou, al monestir de Sant Pere de Rodes i a les ruïnes d'Empúries.

Tornant als anys trenta, l'avi

de ca l'Angelet era l'encarregat de baixar els queviures diàriament. Tenia un carret i un burro i tardava una hora per baixar i dues per pujar. Quan arribava a la plaça, tocava una campana i tothom acudia a recollir el seu encàrrec. Molta fruita i verdura la compraven a can Nen, sobretot les peres eren exquisides.

De tant en tant, encara que també era molt perseguit i vigilat, els pescadors anaven a tirar petards a l'illa Roja i al rec d'en Gara. Mataven un bé de Déu de peix que enamorava. Aquell dia tothom feia suquet de llobarro, de llisa o peix bo.

Un estiu va venir un xinès o japonès que es dedicava a pescar a pulmó lliure, cosa que aquí encara no es coneixia. Va ésser un esdeveniment, ja que pescava tot el peix que volia.

Recordo també haver vist les flames del petrolier grec que va naufragar davant Ses Negres i com els pescadors de Sa Riera i Sa Tuna, exposant molt la vida, rescataren l'únic supervivent. Moltes nits de mal temps i quan els pescadors no podien sortir a la mar, improvisaven unes festes en el bar, on bevien, menjaven i feien cremats. Cantaven havaneres i cançons de taverna. Als més menuts, ens feien pujar a peu a Begur a comprar dolços a la confiteria de la botiga nova "La Palma". Tothom s'esperava els acudits verds que explicava amb molta gràcia l'avi Florian. El seu gendre, en Mandu, cantava molt bé i en Manel de l'Empar Estivill, que havia estudiat cant al Liceu de Barcelona, ens delectava amb fragments de sarsuela.

Recordarem sempre més aquelles vetllades meravelloses que ens feien passar aquella gent. Pescadors i estiuejants eren tota una família. Tothom era amic, content i feliç.

Procurem que la memòria ens ajudi a escriure uns moments irrepetibles de la vida de Begur, que entre tots hem d'evitar que la boira de l'oblit els esborri.

MARIÀ FRIGOLA i GISPert

Un dilluns d'estiu a Sa Tuna

Dedicat a tots els nois i noies d'aquell temps, pares avui, i molts avis, també a la persona que en aquells anys ens ensenyà a estimar la nostra terra: Concepció Pi, la coneguda "Tató".

Fa uns dies vaig anar tot passejant fins a la borna, i tot contemplant el paisatge i el rec de Sa Tuna em vingueren records d'aquells estius en què els dilluns, nois i noies de Begur, ens reuníem a ca la Tató, i amb ella al capdavant, acompanyada pel seu dòcil gos, de nom Turc, deixàvem el carrer del Mar i agafant el camí de Sot, aviat passàvem per davant del mas del mateix nom. Alguns dilluns, en sentir els crits i rialles, sortia del mas l'Angeleta a saludar-nos, i parlar uns

Després de dinar passejàvem fins a les barques, tot mirant l'Ernest Sais, que es preparava per anar a "calar", també ajudàvem a varar el bot d'en Joanet "Ninyo" que tornava de pescar al Valentí, i així passava la tarda, qui volia es podia tornar a banyar per última vegada, altres cercaven corall, per fer collarets a les noies.

Després, la Tató cridava els nostres noms, i d'un a un, ens vestíem a la cova: primer nois, després noies. La Tató s'assegurava que hi fossim tots, i aleshores empeníem el retorn a Begur i tornàvem a cantar, esperant el proper dilluns, per repetir l'anada a Sa Tuna.

FRANCESC DE SON MOLAS

moments amb la "Tató", i fent advertiments a la seva filla Angelina, que s'ajuntava amb nosaltres, agafàvem decretes, tot cantant cançons i sardanes, aviat arribàvem a es Coll dels Ocells, i amb quatre passes a la platja, sense fer gaire cas dels crits de la Tató, que manava als nois que es posessin en un costat, i a les noies a l'altre. No cal dir que a dins de l'aigua nedàvem junts, ja que portàvem el vestit de bany, posat a Begur; i així nedant fins a l'hora de dinar i sempre al mateix lloc, o sigui al principi de la pineda d'en Bona i a prop de la font, en què a ple estiu solament brotava un rajolí d'aigua. Desgraciadament per Sa Tuna, la font i el solar on es trobava, fou privatitzat ja fa alguns anys.

Vint dites marineres de Begur

El parlar de les persones evoca la història, la terra que ha conformat un territori i una manera de viure. Begur ha estat un poble mariner estretament lligat a una economia dependent dels fruits del mar i de la terra. Avui encara podem sentir de la gent del país dites que ens evocuen el mar, aquest mar que ha modelat el nostre poble.

Heus ací vint dites que he sentit dir espontàniament a familiars i amics i que crec que són ben pròpies de Begur i contorns, puix a l'altra meva terra de l'interior no les havia sentides mai. M'atreveixo a comentar-les per fer-les més entenedores, tot i que per elles soles són prou clares, i també per suscitar aclariments dels lectors en cas que n'equivoqui la significació.

Sóc conscient que n'hi ha d'haver moltes més de dites marineres. Tan de bo puguin quedar recollides en noves aportacions en les pàgines d'Es Pedrís Llarg.

Ple com una garoina. Per referir-se a un local o altre continent on hi ha molta gent o altres éssers. La garoina és el nom que es dona en aquesta terra a l'erició de mar, marisc molt apreciat per la menja del seu interior que sol ser abundós.

Eren més gent que l'art. L'art era un artilugi de pesca que s'estirava des de la platja i havien de ser molts per treure'l. Es diu, per tant, quan es parla d'una situació on hi ha molta gent.

Té molta terra a l'Habana. Es diu de la persona que presumeix de tenir molt i en realitat se sap que té ben poca cosa i en el fons és un fantasma. Hi ha una referència explícita als indians que feren fortuna a Cuba.

La necessitat fa parir mulatos. Es deia dels que havien anat a Amèrica a fer fortuna i se'ls coneixia que havien tingut algun fill en aquelles terres fruit de la relació amb aborígens.

Agafar una cabrella. Enfadar-se molt. La cabrella és un cranc petit

que es troba a les roques de vora aigua i que se sol utilitzar com a esquer en la pesca amb canya.

Quin gregal que tens. El gregal és un vent fort del nord-est. Es diu d'aquella persona que té molt de nervi i es mostra molt parladora i enèrgica per defensar el que pensa o simplement per criticar o esbravar-se.

Semblava que la mar l'havia tret. Es diu d'una persona que fa mala cara. Es compara amb qualsevol objecte que la mar expulsa a la platja després del temporal i que lògicament té un aspecte atrotinat i lleig.

Quina mala ganya que fots. Quin mal aspecte que tens. La ganya és l'obertura dels òrgans de respiració dels peixos situada a cada costat de la faringe.

No saps a quina mar navegues. Es diu de la persona que es mostra despistada i no s'aclara en allò que s'espera que hauria de fer.

No veus aigua en mar. Es diu a la persona que no troba una cosa que està a la vista.

Ha passat un mal tràngol. Es diu que hi ha tràngol quan la mar està moguda amb grans onades. Es diu, per tant, de la persona que ha tingut un contratemps molt pertorbador materialment o moralment.

Què vols noi, peixos grossos i que no pesin? Es diu de la persona que vol el millor però a la vegada que no li costi en prou feines res. Es pot aplicar en moltes situacions: vol un gran pis i que li costi pocs diners al mes; vol un bon cotxe i es queixa que és massa car, etc.

O rom o raca! O una cosa o una altra. Cal prendre un determini.

Quan una xarxa està enrocada es diu per desfer l'alternativa entre rompre-la o deixar-la en banda per tornar-hi després amb calma i salvar-la.

El rom i la raca serien també peces de l'arboradura d'una embarcació de vela i probablement l'origen de la dita.

Els pobles mariners són rics en dites populars.

El mar quant més té més brama. Per referir-se a aquelles persones que no es conformen amb el que tenen, malgrat tenir ja molt.

Sempre va darrera de peix mort. Es diu d'aquella persona que va a aprofitar-se d'una altra que passa per un moment flux d'ordre econòmic-material o moral.

Guaita aquest, vuit dies a sa meda! L'hem sentida dir dirigida a un petit que no volia menjar. Vol dir que vuit dies a s'illa sense res per menjar li farien revifar la gana.

Ja vindràs a "bordo" noi! Es diu d'aquella persona que no fa cas del que li diuen donant a entendre que quan ho maduri s'adonarà que estava equivocat i anirà al costat de qui ha donat el consell.

Que mos hi vogui un rem. Que ens ajudi, que ens doni un cop de mà en l'assumpte que tenim entre mans. Ho diem per reclamar la influència d'algué que té possibilitats de donar-nos-la.

Por la boca muere el pez. El peix pica l'ham per satisfer la seva gana. Es diu a aquelles persones a les quals agrada molt menjar bé en el moment que es troben en plena degustació.

Ponent la mou i llevant la plou. El vent de ponent fa moure els núvols de la tempesta i el de llevant la deixa caure en forma de pluja en tenir molt de recorregut en el mar i carregar-se així d'humitat.

ANTONI BONFILL

Criticar els altres? I per què no criticar-nos?

La reina Fabiola en l'enterrament de Balduí.

Fa poc temps que el rei de Bèlgica, Balduí I, ens ha deixat i sembla que segons els seus desitjos volia morir a Espanya mirant la mar Mediterrània a l'estiu.

A l'estiu perquè fa calor i així els soldats, com va dir el rei a la seva esposa, la reina Fabiola, "no tindran fred", com aquell dia del seu casament, el desembre de 1960.

Mirant la mar Mediterrània, perquè l'horitzó d'aquesta mar tan bonica, de color blau, sovint es confon amb el color del cel. I tothom sap que el rei Balduí I era un home catòlic practicant i sovint místic.

I a Espanya, probablement per moltes raons: per ser el país que l'acollí quan l'Alemanya nazi envaí Bèlgica, per ser el lloc on va conèixer la noia espanyola que esdevindria la seva esposa en un casament per amor.

Fou una parella molt feliç, bé que la reina no li donà descendència.

Vam poder veure, fa pocs anys, com un rei ben conegut va repudiar la seva dona perquè no li havia donat cap hereu! Qüestió de religió... qüestió de política?

A Espanya, també, per estar lluny de totes les bregues mesquines d'alguns responsables del seu país, que prefereixen la divisió dels belgues, més que no pas la unió, oblidant la divisa "La unió fa la Força".

Temps ençà, va sorgir un projecte de llei, que va ser rebutjat, i que avui té la seva repercussió en la vida política de Bèlgica. Aquesta llei proposava la instauració dels dos idiomes per tot el país. Alguns responsables han preferit aplicar el proverbi "dividir per regnar". En aquell temps, Flandes era pobre i la Valònia rica. Avui és tot el contrari. Per obtenir un càrrec de responsabilitat, és necessari escriure i parlar les dues llengües perfectament. I com que hi ha homes de Valònia que

desconeixen l'altre idioma... se'n deriva que desitgin no només un sol govern, si no tres, un per Flandes, un per Valònia i un darrer per Brussel·les. Així han de pagar no els ministres d'un govern, si no de tres.

La creença que el rei Balduí I va ser un exemple a seguir, està estès per partidaris molt diversos, sense fer diferències entre totes les religions.

Jo desitjaria que els responsables de la nostra vida política o social tinguin la seva integritat. Que tothom tingui la seva bondat, la seva gentilesa, comprensió, tolerància i el seu somriure d'afeció.

Si el meu pare visqués, em diria "fill meu, tu somnies", per desgràcia penso que tindria raó. Així el món no seria millor?

Tenim un costum molt estès, i és el de criticar-ho tot: el nostre govern, les autoritats, els nostres veïns...

Però, hi ha vegades que més que criticar els altres hauríem de mirar-nos uns minuts al mirall de la nostra consciència. I amb una mica de voluntat, intentar millorar-nos.

Desitjo viure encara molts anys amb la meua esposa. Fa només 41 anys que som casats, però un dia jo també, com tothom, aniré a comptar els estels. Com el rei Balduí I, jo desitjo que aquest dia sigui també a Espanya, mirant el mar, el cel blau i la vila on els seus pobladors sempre m'han somrigut, car per mi, el somriure és la més bonica ganyota de l'home.

**RICARD (Bèlgica)
Sa Fontansa**

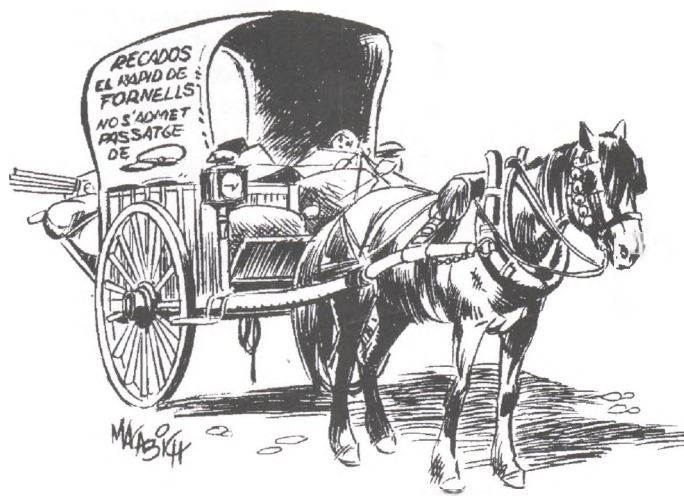
Els "recaders"

Fa alguns anys, hi havia a Begur unes quantes persones que es dedicaven a fer encàrrecs, especialment a les platges a l'estiu, i a Palafrugell. No em refereixo als que de manera més professional, com en Reixach i en Mariano ho feien a Barcelona i a Girona, sinó als que utilitzaven el carro com a únic mitjà de transport. Eren molt necessaris per a les famílies que vivien a les platges, i per a les mateixes del poble, ja que trobàvem en ells un servei de gran eficàcia. La importància d'aquesta, diguem-ne, professió, ha quedat minimitzada per la varietat i facilitat de la comunicació que actualment tenim. Begur ja no és aquell poble aïllat, de difícil relació amb la resta del país, aquell Begur de la postguerra amb una dotzena escassa de telèfons i dues o tres famílies privilegiades amb transport propi. En no haver-hi farmàcia, molts begurencs, després d'anar al metge havíem de recórrer a en Paretés, xofer de la SARFA, perquè ens portés les medicines de Palafrugell. En Paretés, tot un personatge, amb l'aparença d'un home sorrut i de pocs brocs, amagava tota una humanitat i una càrrega de paciència extraordinària.

Em sembla que un dels primers que va fer aquesta feina fou en Benet Guillem (HUEL). Aquest començà per allà l'any 1931 o 32, i feia, a l'estiu, un servei diari a Fornells. Anava amb una tartana que tots els matins al voltant de les nou estacionava a la plaça, mentre anava comprant i preparant les comandes rebudes. Aquella tartana era una obra d'art. No n'he pogut trobar cap fotografia, ni n'he vista cap. Davant d'aquest inconvenient, vaig demanar al bon amic i artista Jordi Macabich que la dibuixés. En Jordi va copsar tan bé les meves explicacions que, a mi em sembla, ha fet una còpia exacta de la realitat. Molts de vosaltres la recordareu i podreu opinar. Gràcies, Jordi. "El ràpid de Fornells", "No s'admet passatge de gorra" (la gorra dibuixada). L'espai que concedeix Es Pedrís Llarg als col·laboradors ens

obliga a ser breus, però podríem fer un article de cadascun dels personatges que esmentem.

Un altre missatger, "recader", de la postguerra fou en Carles Arnau de Sa Tuna. En Carles, durant l'estiu servia a les famílies que li demanaven, i acabada la temporada, presentava una factura de les coses que havien quedat pendents. En una

d'aquestes factures que presentà al senyor Marcelo Terradas, hi afegí una nota que per resumir una colla de serveis de poca importància, deia:

"Por molestias" Pesetas X. El senyor Terradas després de pagar-lo, li digué amb sornegueria: "Carai, Carles, no vaig pas tenir mai la intenció de molestar-vos, perdoneu-me".

En Pepe Àngel Puig també feia el servei de transport de provisions i petites comandes de les noies del SEU, que com tots sabeu estaven al convent de Santa Reparada. Deu n'hi do de la seva paciència.

Un dels factors que contribuï a suavitzar la necessitat d'aquests servidors foren les neveres, amb elles ja no era imprescindible la compra diària de la carn, el peix i altres aliments, ja que amb una provisió setmanal ben conservada era suficient. Alguna vegada havia vist des de Sant Ramon com el burro i el carret de Francesc Pi i Geli (en Xicu de l'Oli), que tenia cura de Sa Riera, anava fent esses d'un costat a l'altre de carretera, per mitigar una mica el fort pendent de la pujada. Ell, per respecte a l'ase, anava seguint a peu, ara un pas, ara un altre. Una vegada va portar una dotzena d'ous a una senyora, a ella li varen semblar petits i li ho va dir. Ell, sense immutar-se, va contestar-li: "És que m'han dit que eren molt tendres".

En aquell temps, també era costum que les famílies més benestants que a l'estiu s'estaven a les platges, els diumenges lloguessin algun d'aquests transportistes per portar les senyores a la missa de Begur. A la foto que incloem veiem en Joanet Antich portant la senyora Fiol i el seu nét, Joaquim, de Sa Tuna, a dalt del carret tirat per un burro.

De fet, tots érem una mica missatgers, "recaders", i ens ajudàvem, quan algú de nosaltres anava a Palafrugell o a Girona, sempre ho comunicava als veïns i amics per si necessitaven alguna cosa. Una vegada que la Gracieta anava a Palafrugell, quan el cotxe de la SARFA ja començava a caminar, va anar-hi la Reparada corrent per demanar-li que li portés una col.

I així anàvem tirant, i tan feliços.

Fins una altra vegada, afectuosament.

J. C. RIERA

Curset artesanal

Amb la intenció de contribuir a l'enriquiment personal, a l'expressió de la creativitat, al conreu de les tècniques artesanals i a la sana convivència en el temps lliure de tots els adults que ho vulguin, s'organitza un curset artesanal.

Per garantir la qualitat i el bon funcionament del curs, les places són limitades a 12 persones per torn. El curs constarà de 3 períodes compresos entre l'octubre i el maig.

Preu: 3.500 pessetes període.

Horari: dilluns, en dos torns:

- a) de 4 a 6 tarda
- b) de 6 a 8 vespre

I els divendres:

- a) de 4 a 6 tarda
- b) de 4 a 8 vespre

Inici del curs: 4 d'octubre (dilluns) i 8 d'octubre (divendres).

Professora: Sra. Marisa Cortés de Navarro.

Requisits per matricular-se: cal portar el núm. de DNI, el núm. de compte bancari per efectuar els pagaments i el pagament del primer període en efectiu (3.500 pessetes).

Inscripcions: A l'oficina d'Informació de l'ajuntament.

Dies d'inscripció: del 21 al 28 de setembre.

Horari d'inscripció: de 10 a 1 matí.

Alfabetització

Saber llegir i escriure és un dret i una necessitat, per a tothom, en la nostra societat. Qualsevol persona que no en sabia i n'ha après reconeix la inconscient marginació en què es trobava. Tots els que sabeu d'algun familiar o amiat que es troba en aquesta situació, informeu-lo d'aquests cursos i animeu-lo a assistir-hi.

Inscripció: Centre Cultural "Escoles Velles", a la Sra. Rosa Vilà, de 5 a 9 tarda.

Preu: gratuït.

Dies d'inscripció: del 22 al 30 de setembre.

Horari de les classes: de dilluns a divendres de 3.30 a 5 tarda.

Lloc de classe: Casino Cultural.

Les classes començaran el dia 4 d'octubre (dilluns).

QUIN ÉS EL TEU NIVELL DE CATALÀ?

AL CONSORCI SEMPRE TROBARÀS
EL CURS MÉS ADEQUAT AL TEU NIVELL.

CURSOS DE CATALÀ PER A ADULTS

CURS 1993 - 94

AJUNTAMENT DE BEGUR

CURS DE NIVELL B: coneixements bàsics de llengua catalana

LLOC: Casino Cultural - c/. del Casino, 1 - 17255 BEGUR

INICI DEL CURS: octubre de 1993

HORARI: dilluns/dimecres de 15'15 a 16'45 h

INFORMACIÓ I INSCRIPCIONS:

Ajuntament de Begur, tel. 62 40 20

Servei de Català del Consell Comarcal del Baix Empordà
del 13.9.93 al 24.9.93, de 8 a 15 h

NOTA IMPORTANT: El curs previst en aquest cartell es podrà fer si hi ha un nombre suficient d'alumnes inscrits. L'horari es podrà modificar segons la disponibilitat del/de la professor/a i de la majoria dels alumnes.
Si teniu algun dubte o voleu més informació del curs truqueu al Servei Comarcal de Català del Baix Empordà (tel. 64 23 10).

CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

PERQUÈ ARA EL CATALÀ JA ÉS NECESSARI..

POSA'T AL NIVELL.